

sultater jo til at se bort fra alt, hvad man ellers har kunnet se.

Jeg er heller ikke læge, men jeg kan læse. De, der rent faktisk undersøger de her forhold – det, der hedder social forskel i sundhed – har jo dokumenteret, at der er social forskel på folks sundhed. Jeg frygter, at hvis sådan et center skal bestå i, at man skal til at forske med udgangspunkt i folks etniske herkomst i stedet for i folks sociale forhold, så kommer man frem til fejloverskrifter som den i Politiken.

Jeg håber bare, at hr. Naser Khader er enig med mig, og at det ikke er det, som det center skal bruges til.

(Kort bemærkning).

Naser Khader (RV):

Jeg har ikke problemer med, at etnicitet bliver en faktor, man også tager i betragtning, når man ser på de her ting. Det gør man i andre lande. Der har lige været en konference i Holland, hvor etnicitet blev taget i betragtning som en faktor i forbindelse med sundhed.

Der er da nogle ting, der måske er kulturelle eller religiøse, men det skal jeg ikke gøre mig til dommer over. Det mener jeg man skal forske i og finde ud af om er korrekt eller ej.

Der er nogle, der hævder, at fætter-kusine-ægteskaber medfører, at man får børn med en højere hyppighed af genetiske sygdomme. Der vil jeg sige, at det jo ikke er socialt i alle tilfælde; det er mere kulturelt, hvis påstanden er rigtig. Så vi kan ikke gøre alt til noget socialt.

(Kort bemærkning).

Martin Henriksen (DF):

Nu kom hr. Naser Khader sådan set til at svare på det, som jeg ville spørge om, men jeg spørger alligevel.

Mener hr. Naser Khader ikke – hvis vi kan få et klart svar – at det, som et langt stykke hen ad vejen er et problem, bl.a. også når vi taler om sundhed og vi taler om andre integrationsmæssige problemer, er kulturelle problemer? Det er selvfølgelig også sociale problemer, men en grund til, at man i de her kredse ser de sociale problemer, er, at de et langt stykke hen ad vejen kommer af de kulturelle problemer, som er blevet påført landet udefra.

Kan hr. Naser Khader bekræfte det?

(Kort bemærkning).

Naser Khader (RV):

Igen: Jeg er ikke læge, jeg er ikke forsker. Men jeg vil da ikke udelukke, at noget af det, der har med etniske minoriteter og deres sundhedstilstand at gøre, har med det kulturelle og religiøse at gøre. Alt er ikke socialt. Men det skal vi have kloge folk til at finde ud af for os.

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak til ordføreren. Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Naser Khader (RV):

Der er en til ...

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Jeg må gøre opmærksom på, at hr. Kamal Qureshi har brugt sine spørgsmål, og skal man have to, skal de komme i rækkefølge.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Sundhedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Op- hold*). Det er vedtaget.

Kl. 17.55

Den sidste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 14:

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod rygning på serveringssteder og handlingsplan for flere røgfrie miljøer.

Af Naser Khader (RV) m.fl.

(Fremsat 11/3 2005).

Forslaget sattes forhandling.

Forhandling

Indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Vi står her med en genganger, B 14, som også var til behandling i sidste folketingsssamling. Som jeg også tilkendegav dengang, vil jeg nu også tilkendegive her, at den overordnede målsætning om flere røgfrie miljøer, tror jeg, er en målsætning, som nyder bred tilslutning i Folketinget.

Jeg kan selvfølgelig ikke svare for alle folketingsmedlemmer, men jeg kan svare for regeringen, og jeg kan sige, at det er regeringens klare politik, at vi ønsker at fremme flere røgfrie miljøer. Det kan man også aflæse i regeringens sundhedsprogram, »Sund hele livet«, hvor en af de formulerede målsætninger nemlig er, at røgfrie miljøer skal udbredes. Det, der er regeringens sigte med den målsætning, er jo at begrænse og fjerne sundhedsrisici og gener ved passiv rygning.

At et øget antal rygere og røgfrie miljøer så i øvrigt samtidig har vist sig at have den positive sideeffekt, at det kan motivere og støtte mange rygere i at holde op, er jo kun godt, men det egentlige sigte er naturligvis at beskytte mennesker mod ufrivilligt at blive udsat for andres tobaksrøg. Det er ikke nogen tom målsætning. Det er en målsætning, som vi har fulgt op på, og som vi fortsat vil følge op på med en række initiativer.

På restaurationsområdet har vi så sent som i sidste uge fået vedtaget loven om skiltning om rygepolitikker på serveringssteder. Fra den 1. juni skal samtlige spisesteder, cafeer, barer m.v. skilte med deres rygepolitik, så den enkelte kan vælge også på det grundlag. Samtlige Folketingets politiske partier har givet udtryk for, at det var et skridt i den rigtige retning.

Jeg vil naturligvis ikke afvise, at der skal tages yderligere skridt for at undgå ufrivillig passiv rygning, heller ikke yderligere skridt på restaurationsområdet, men jeg mener helt i tråd med, hvad jeg tilkendegav, da debatten var i salen sidst, at vi skylder os selv at få drøftet forskellige modeller, herunder de spørgsmål og dilemmaer, som de forskellige modeller rejser. Det gælder på restaurationsområdet, som det gælder på de andre områder.

Nu opfordres regeringen så til at fremlægge en handlingsplan, og det skal gå stærkt, det skal være senest den 1. januar 2006. Jeg må sige, at den vare jo er leveret. Jeg ved ikke, om det er

forbigået forslagsstillernes opmærksomhed, men jeg har sådan set allerede for længst meldt ud, at regeringen vil komme med konkrete forslag til en fremtidig indsats for rygere og flere røgfrie miljøer netop ved årsskiftet 2005/06 oven på denne brede folkelige debat, som blev løbet i gang her for et par uger siden med et borgermøde i København.

Så vi er altså midt i en proces. Første led var det store serviceeftersyn for røgfrie miljøer, som vi gennemførte sidste år, og som jo samlet viste, at det går i den rigtige retning, men at der bestemt endnu er meget, der kan gøres, også hvad angår at sikre efterlevelse af allerede gældende regler.

Næste skridt, og det er det, vi befinder os midt i, er den brede folkelige debat startende med borgermødet i København – en debat, der jo altså i øvrigt nu foldes ud i en stribe af øvrige borgermøder – og herunder altså en invitation til den brede offentlighed om at tage del i debatten, hvilket mange har gjort.

I beslutningsforslaget peges der på ni punkter i sådan en handlingsplan, f.eks. børn og unge, sundhedsvæsenet, kollektiv trafik, uddannelsesinstitutionerne og arbejdspladserne. Jeg må sige, at for samtlige de punkter, der peges på, er der allerede taget talrige initiativer for at sikre mod passiv rygning. Regeringen, kommunale myndigheder, den frivillige verden, interesseorganisationer, arbejdspladser, hele civilsamfundet har sammen og hver for sig skubbet på en udvikling mod flere røgfrie miljøer.

Lad mig som eksempel nævne samarbejdet mellem Sundhedsstyrelsen, Kræftens Bekæmpelse, Halinspektørforeningen, Dansk Idrætsforbund og DGI om røgfrit valg i idrætshaller og klubber, hvor målet er at sikre, at børn og unge kan færdes røgfrit – det er bare et lille eksempel. Man kan vel sige, at hensynet til børn og unge længe har stået i centrum for udbredelsen af røgfrie miljøer og rygere. Faktisk er der i dag en detaljeret lovgivning om røgfrie miljøer i daginstitutioner, skoler m.v.

Kl. 18.00

Inden for sundhedsvæsenet – som et af de andre punkter, der trækkes frem – har ikke mindst netværket af forebyggende sygehuse været en drivkraft for flere røgfrie miljøer. Det er et netværk, som modtager økonomisk støtte fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Serviceeftersynet af røgfrie miljøer viste jo, at de er langt fremme i den kollektive trafik, senest er S-togene blevet røgfrie. Samme positive ud-

vikling findes, når det gælder røgfrie miljøer i indkøbscentre, butikker m.v. Også på arbejdspladserne tegner der sig et billede af, at flere og flere får indført rygeregler, og at der sættes målrettet ind mod passiv rygning. Det er en udvikling, som Indenrigs- og Sundhedsministeriet støtter gennem det nationale Center for Sunde Arbejdspladser.

Kort sagt kan man vel sige, at der sker noget. Der sker meget, på nogle områder mere og hurtigere end på andre, men der sker noget, og det går alt sammen den rigtige vej. Antallet af dagligrygere falder, og antallet af situationer, hvor folk tvinges ud i passiv rygning mod deres vilje, går ned. Det er jo godt, for ud fra en rent sundhedsfaglig synsvinkel er der intet positivt at sige om rygning.

Jeg følger mig sådan set overbevist om, at vi, hvis tobakken kom her til landet i dag, ville forbyde den. Enhedslisten ville vel stemme imod, vil jeg tro, på linje med partiets holdning til andre euforiserende stoffer, men resten af Folketinget ville vel, hvis vi blev introduceret for tobak i dag, stemme for et forbud, det er jeg sådan set ikke i tvivl om.

Men nu er situationen jo den, at tobak ikke er nogen ny ting, men faktisk har været handlet i Danmark i over 300 år; til en start blev den solgt på apotekerne. Tobak har været handlet i mange år, og det er en realitet, at den er her, men det er også en realitet, at vi er i gang med at bekæmpe den. Antallet af rygere er gået ned gennem det seneste årti, men situationen er altså fortsat den, at hen ved en fjerdedel af danskerne er rygere.

Derfor har vi brug for rygeregler, og vi har brug for den her debat. Det er ikke alene – det må jeg sige, selv om jeg er sundhedsminister – ud fra sådan en fuldstændig snæver sundhedsfaglig vinkel, men ud fra en bredere vinkel, der også handler om at forankre de nye regler, vi laver, på en sådan måde, at der føles ejerskab til dem og kommer respekt for dem. Det er sådan set essensen af rygeregler at formulere et sæt spilleregler for, hvordan vi omgås hinanden i hverdagen.

Her er det altså vigtigt for regeringen, som jeg antydede det, at der er en fælles forståelse i befolkningen for, hvorfor der skal være flere røgfrie miljøer; at der er en fælles forståelse for, hvordan de skal etableres; og at der er en fælles forståelse for, hvordan aftaler og regler om røgfrie miljøer håndhæves. Det er sådan set årsagen til, at jeg har taget initiativ til en bred folkelig debat om rygeregler og røgfrie miljøer. Den blev

skudt i gang for et par uger siden, hvor ca. 200 tilfældigt udvalgte borgere fik lejlighed til at debattere og stemme om rygning bl.a. på arbejdspladsen og i sygehusvæsenet.

I løbet af det næste halve års tid vil jeg rundt om i landet invitere til flere borgermøder om f.eks. rygeregler og passiv rygning på arbejdspladser; om rygeregler i det offentlige rum, dvs. biografteatre, koncerthuse, spillesteder m.v.; og om rygeregler på døgninstitutioner, som på samme tid er bolig og arbejdsplads.

Blandt de spørgsmål, jeg gerne ser bliver vendt i debatten, er spørgsmålet, om røgfrie miljøer bedst udbredes gennem frivillige aftaler, gennem ledelsesbeslutninger eller gennem lovgivning, og spørgsmålet om, hvem og hvordan rygeregler bedst sanktioneres.

Som sagt vil jeg ved årsskiftet samle op på debatten, dvs. på resultaterne fra borgermøderne og de synspunkter og meningsudvekslinger om røgfrie miljøer og rygeregler, der kommer frem bl.a. i medierne, på arbejdspladserne, på virksomhederne, på institutionerne og i den politiske debat – vi er midt i en her – og jeg ser meget frem til den fortsatte debat. Jeg synes, at starten tegner lovende.

I mange sammenhænge kan det være en god idé at samtænke flere røgfrie miljøer med rygeafvænnings tilbud, hvilket også er et tema, der berøres i beslutningsforslaget her. Det er også derfor, at regeringen sammen med Dansk Folkeparti ved finanslovaftalen for 2005 valgte at indføre skattefrihed for arbejdsgiverbetalt rygeafvænnings tilbud; det var for at fremme den sag. Det gjorde vi, fordi det faglige fundament var i orden. Effekten af rygeafvænnings tilbud er veldokumenteret, og der foreligger internationale og nationale retningslinjer for rygeafvænnings tilbud.

Kl. 18.05

Specielt i forhold til de unge er der udviklet et internetbaseret rygestoptilbud, Xhale, i et samarbejde mellem Kræftens Bekæmpelse og Sundhedsstyrelsen. I forhold til udvalgte patienter, f.eks. patienter med hjerte-kar-lidelser og kronisk obstruktive lungelidelser, er der i regi af netværket af forebyggende sygehuse udarbejdet rehabiliteringsprogrammer for hjertepatienter og KOL-patienter, som i begge tilfælde indeholder anbefalinger vedrørende rygeophør. Til personalet er der desuden udarbejdet en bog om »Rygeophør på sygehus. Fakta, metoder og anbefalinger«. Så også når det gælder rygeafvænnings tilbud, er virkeligheden helt på omgangshøjde med beslutningsforslaget.

Udgifterne til rygeafvænning er meget individuelle. For nogle er det tilstrækkeligt med gruppevis rådgivning, mens andre har behov for yderligere støtte, f.eks. i form af nikotinpræparater. For de fleste, som kun har behov for støtte i et kortere tidsrum, vil der være en åbenbar økonomisk fordel i at opgive rygningen.

Jeg kan så bekræfte, at vi gerne ser den fordel blive større, fordi regeringen arbejder for høje minimumsafgifter for tobaksvarer i EU-regi.

Som jeg sagde det indledningsvis, er der en proces i gang for at sikre flere røgfrie miljøer. Det er ikke alene regeringens proces, det er danskernes proces. Den er forankret på arbejdspladser, i foreningsliv, i civilsamfundet, og regeringen støtter gerne op om processen – ikke efter forslagsstillernes hoved med sådan en ovenfra kommende handlingsplan, men efter en model, hvor vi fremmer den proces, som der er grobund for i befolkningen. Jeg er sådan set overbevist om, at den rigtige måde at håndtere denne sag på er ved at lytte til befolkningens ønsker, befolkningens forslag og befolkningens erfaringer, hvis vi skal sikre forståelse og respekt omkring yderligere fælles rygeregler.

På den i virkeligheden meget optimistiske baggrund kan regeringen derfor ikke støtte forslaget her i dag.

(Kort bemærkning).

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

På et punkt synes jeg, at ministeren sprang over, hvor gærdet var lavest. Det handler om det punkt, der hedder forbud mod rygning på serveringssteder. Regeringen har jo indført en skiltningsskiltning: Her må man ryge, og her må man ikke ryge, og her må man måske ryge, og her må man ryge ét sted og ikke et andet sted. Det forslag ser fuldstændig bort fra, hvad baggrunden for et eventuelt forbud er, nemlig de ansattes arbejdsmiljø. Det er det, det handler om. Dokumentationen for, at tjenere i det her land dør af passiv rygning, synes jeg er et argument for, at der bliver indført nogle arbejdsmiljøregler på det område.

Man kunne prøve at tage regeringens eller ministerens tankegang om skiltning og overføre den til andre arbejdsmiljøområder, f.eks. byggepladsen: Her går de ansatte med hjelm, og her går de ansatte ikke med hjelm. Eller til den branche, jeg kommer fra, porcelænsindustrien: Her er der udsugning, og her er der ikke udsugning. Det løser ikke arbejdsmiljøproblemer af foretagelse skiltning. Desværre er det sådan – ikke fordi jeg

synes, at forbud er vejen frem i alle livets detaljer – at forbud er det eneste, der løser arbejdsmiljøproblemet for de ansatte på serveringssteder. Det vil jeg godt høre ministerens kommentar til.

(Kort bemærkning).

Indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Det er ikke noget nyt synspunkt, Enhedslisten har her. Lad os da bare springe ud i at forbyde rygning alle steder. Jeg antydede jo i min tale, da jeg gik uden for manuskriptet, den inkonsistens, der er i det synspunkt, når man i øvrigt bedømmer Enhedslistens politik i forhold til euforiserende stoffer og fixerum, og hvad ved jeg, men lad det nu ligge et øjeblik.

Jeg anerkender, at der er et problem omkring passiv rygning. Jeg har sådan set ikke stået og sagt andet end en stor bekræftelse af det. Jeg anerkender også, at det er et problem, der skal gøres mere ved; meget er gjort, og mere skal gøres. Det mest effektive er sådan set at nå frem til det, der kunne være en idealtilstand, nemlig at ingen ryger. Det arbejder vi først og fremmest med, og der gør vi store fremskridt. Antallet af dagligrygere falder, og det falder også i et flot tempo i forhold til, hvad det gør i en række andre sammenlignelige lande.

Men der er selvfølgelig også et hensyn at tage til dem, der færdes steder, hvor der ryges imod deres vilje. Det kan da godt være, at det ender med, at det skal håndteres ved lovgivning; det har jeg ikke afvist. Jeg har bare sagt: hver ting til sin tid. Nu har tobak været en del af dansk kultur i 300 år, og derfor har vi også tid til at bruge 2005 på at få en grundig og solid debat om, hvilke alternative modeller der kan stilles op, som sikrer respekt omkring de røgfrie miljøer, og som samtidig sikrer, at Danmark fortsat er at opfatte som et frit land, hvor rygerne også har en chance for at være her.

Kl. 18.10

Det er sådan set det, der er udfordringen, og den har vi sat 2005 af til at finde de rigtige svar på. Hvis Enhedslisten er tålmodig nok, kan Enhedslisten også være med til at påvirke de svar inden årets udgang.

(Kort bemærkning).

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Nu synes jeg, at vi skal prøve at skille tingene ad, for når ministeren siger, at vores holdning er inkonsistent, er det jo ikke korrekt. Jeg sagde jo

selv, at det ikke er, fordi forbud skal løse alle problemer med rygning i det her land. Jeg siger bare, at der er et område, der hedder de ansattes arbejdsmiljø.

På en række arbejdspladser sørger man for, at de ansatte kan blive fri for at blive udsat for passiv rygning. Al ære værd for det, det er godt. På lige præcis det område, der hedder serveringssteder, er det altså sådan, at de ansatte, hvis der bliver røget på arbejdspladsen, vil blive udsat for passiv rygning. Det er dokumenteret, at de bliver syge af det, og det er dokumenteret, at der er cirka fem dødsfald om året inden for denne her branche, som udelukkende skyldes passiv rygning.

Derfor er det ikke nok bare at slå koldt vandt i blodet. Vi har et alvorligt arbejdsmiljøproblem, som vi skal have løst, og inden for branchen siger de, at det kun kan løses med forbud. Jeg har ikke hørt andre komme med nogle argumenter, der siger, at det kan løses af andet end forbud. Derfor har vi et problem, der skal løses så hurtigt som muligt.

(Kort bemærkning).

Indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Så hurtigt som muligt er, når vi konkluderer på den debat, som regeringen har sat i gang, startende for 2 uger siden og med en deadline inden årets udgang.

Forskellige lande har forsøgt at imødekomme de her udfordringer på forskellige måder. Det er jo et dilemma, for der er, som jeg også forsøgte at antyde det i min tale, ingen tvivl om, at i de rene løsningsverden, og hvis man anskuer det her fuldstændig snævert sundhedsfagligt, vil løsningen være at forbyde tobak. Så undgik vi også, at der var børn hjemme i de private hjem, der blev udsat for passiv rygning.

Jeg ser, at nogle af patientforeningerne i breve til mig glæder sig over den her offentlige debat, men samtidig siger: Det er vigtigt, at det ikke bare er en debat om det offentlige rum, for tænk dog på alle dem, der udsættes for passiv rygning i de private rum. Jo, hvis vi skulle vælge de rene løsnings politik, skulle vi forbyde rygning. Men nu er rygning en realitet, og i samme øjeblik vi accepterer tobak som et legalt, lovligt rusmiddel, der kan købes i almindelig handel og vandl, er vi i gang med at indgå kompromiser.

Derfor er regeringens pointe, at det kompromis skal indgås så ambitiøst som overhovedet muligt der, hvor der er folkelig opbakning til

det. Det er den proces, vi har sat i gang, og den har en deadline, der hedder udgangen af 2005.

(Kort bemærkning).

Naser Khader (RV):

Jeg er imod, at man forbyder tobak. At ryge er jo en privatsag, det må man selv om, men det er en social sag, hvor man ryger, og derfor kræver det regulering. Jeg synes, at det er en vigtig proces, der er i gang, og jeg synes, at det er vigtigt, at de forskellige grupper føler medejerskab i forhold til det, der skal ske. Ved de der borgermøder, som ministeren også nævnte, har der været afstemninger. Hvad var resultatet af de afstemninger? Det er det ene.

Det andet: Kan det tænkes, at afslutningen af denne proces ender med, at regeringen kommer med et forslag om at forbyde rygning på serveringssteder? Kan det tænkes?

(Kort bemærkning).

Indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Først og fremmest glæder jeg mig meget over, at hr. Naser Khader er enig i, at de skridt, der skal tages i rygepolitikens udvikling, skal forankres. Det er jeg meget tilfreds med.

For så vidt angår resultaterne fra det første borgermøde, var der mange afstemninger, og jeg må henvise til mit ministeriums hjemmeside, hvor de alle fremgår.

Men jeg vil gerne trække to resultater frem, hvis jeg ellers kan nå at blade mig frem til dem, inden den røde lampe lyser – ja, nu lyser den gule lampe – nemlig at der for det første er en massiv opbakning til, at der kommer flere røgfrie miljøer. Det er der en klar opbakning til, i virkeligheden mere massivt på borgermødet, end når man foretager sammenlignelige undersøgelser i den brede befolkning. Det tankevækkende er så, at man, når man spørger til, hvordan disse røgfrie miljøer skal fremmes, altså om det skal ske ved lovgivning eller ved frivillige aftaler, faktisk møder en fifty-fifty-situation.

Så er vi sådan set inde ved kernen af alt det, det her handler om, nemlig medejerskab, efterlevelse og sanktioner. For hvad hjælper flotte – oversat: restriktive – rygeregler, hvis ikke de efterleves? Ingenting. Der er faktisk nogle i debatten – det kunne jeg også aflæse på borgermøder – som mener, at det rigtige ejerskab, den største sandsynlighed for efterlevelse får vi, hvis man har talt sig frem til de her rygeregler på arbejdspladsen, frem for at de er dikteret fra oven.

Kl. 18.15

Det er jo bare et af de små – kan man sige – dilemmaer eller en af de overvejelser, man må gøre sig, og som jeg gerne vil have lov at folde ud i løbet af den debat, vi nu har sat i gang.

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Så går vi til ordførerrækken, og det er hr. Hans Andersen.

Hans Andersen (V):

Da Venstres ordfører på dette område, fru Birgitte Josefsen, ikke kan være til stede, skal jeg fremføre følgende:

At rygning er farligt, er en kendt sag, og at passiv rygning er farligt, er lige så kendt. Vi ved, at mange dør af rygning og passiv rygning. Netop derfor er vi i Venstre optaget af at få nedbragt antallet af rygere og har gennem årene med glæde tilsluttet os regeringens tiltag inden for hele tobaksområdet.

Den folkelige debat raser, og arbejdspladser, organisationer, uddannelsesinstitutioner, idrætsforeninger og mange flere har rygepolitikken på dagsordenen.

Den 24. april i år bragte bl.a. Nordjyske Stiftstidende en helsidesartikel med resultatet af en rundspørge, som Dansk Handel & Service har foretaget. Heri viste det sig, at der dags dato er blevet langt imellem arbejdspladser, hvor det er i orden at ryge. Chefkonsulenten fra Dansk Handel & Service udtaler i artiklerne, at tallene stemmer overens med hendes fornemmelse fra det daglige arbejde, nemlig at virksomhederne tager rygning og rygepolitik alvorligt. Det samme gør sig gældende i alle offentlige virksomheder og institutioner i hele foreningsverdenen og på kulturinstitutioner.

Spørgeundersøgelsen til de mange virksomheder viser ligeledes en stor procentdel, 53 pct., der er af den opfattelse, at der ikke bør lovgives på området. Kun 28 pct. ønsker en lovgivning omkring rygepolitik og flere røgfrie miljøer ud fra den holdning, at de som virksomhedsejere så ikke behøver at tage en slåskamp med rygere og ikkerygere. Langt hovedparten ønsker altså en frivillig ordning.

For en uges tid siden vedtog vi i enighed loven vedrørende skiltning om rygepolitik på alle indendørs spise- og serveringssteder: en obligatorisk synlig skiltning. Med vedtagelsen af denne lov har vi gjort det muligt for den enkelte at vælge det røgfylde miljø fra. Jeg er overbevist om, at rigtig mange steder hurtigt vil få etableret

røgfrie miljøer, og det samme gør sig gældende i busterminaler, teatre, biblioteker osv. Budskabet om røgfrie miljøer er nået ud til borgerne og virksomhederne.

Borgerne har ligeledes gennem en årrække kunnet tilmelde sig gratis rygestopkurser via eksempelvis amternes mange forebyggelses- og sundhedsaftaler. Mange virksomheder og institutioner har iværksat rygestopkurser for medarbejderne.

Sundhedsministeren har netop igangsat en folkelig oplysnings- og debatkampagne. Det er et initiativ, som vi i Venstre forventer os meget af, da vi er overbeviste om, at netop den folkelige debat og det folkelige engagement vil være det, der skal til for at få sat endnu mere fokus på det komplekse problem.

I Venstre er vi tilhængere af frivillige løsninger og tror på, at netop det er med til at gøre den enkelte mere bevidst, og at vi hver især har pligt til at tage vare på os selv, men ikke mindst udvise en adfærd, så vi hver især også tager hensyn til andre.

Med baggrund i de holdninger kan Venstre ikke stemme for dette beslutningsforslag, men vi vil gerne være med til at debattere emnet igen, når der foreligger en samlet evaluering af de netop igangsatte initiativer.

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Så er det hr. René Skau Björnsson som ordfører.

René Skau Björnsson (S):

I Socialdemokratiet synes vi, at det her er et godt forslag. Det ligger på lige linje med vores tidligere udspil på sundhedsområdet, både når det gælder forebyggelse af livsstilssygdomme og opbygningen af et røgfrit samfund.

Vi har overordnet den holdning, at sundhed ikke bare er en konsekvens af vores egen individuelle livsstil og vaner. Vores sundhed er i lige så høj grad resultatet af det samfund, vi lever i. Hvis ikke samfundet leverer de rammer, der skal til, kan vi ikke sætte ind over for alle de forhold i den enkeltes tilværelse, som er skyld i usunde livsvaner og sygdomme. Her er rygning et indlysende indsatsområde.

Kl. 18.20

I sidste uge blev regeringens lovforslag om obligatorisk skiltning om rygepolitik på offentligt tilgængelige serveringssteder vedtaget. Vi støttede forslaget, men vi understregede samtidig, at det kun var et meget lille skridt i den rigtige retning. Der skal meget mere til. Skiltning

alene angiver jo kun en rygepolitik for de besøgende, der så frivilligt kan beslutte, om de vil gå ind eller ej. Det tager overhovedet ikke højde for det personale, der arbejder de steder, og som hver dag ufrivilligt udsættes for passiv rygning.

Arbejdsskadedestyrelsen har for nylig anerkendt følgerne af passiv rygning på arbejdspladsen som en arbejdsskade i en konkret sag. Sundhedsstyrelsen har tidligere vurderet, at der i Danmark sker mellem 100 og 750 dødsfald om året alene som følge af passiv rygning. Vi ved også, at hotel- og restaurationsbranchen har opgjort, at 5-10 ansatte inden for den branche dør hvert eneste år som følge af passiv rygning.

I Socialdemokratiet mener vi ikke, at det skal være livsfarligt at gå på arbejde, og derfor støtter vi et forbud mod rygning på serveringssteder.

Jeg synes så, at det er ærgerligt, at vi nu skal vente helt frem til 2006 – det er jo det, ministeren siger i dag – før vi kan forvente konkrete initiativer overhovedet fra regeringens side.

Vi mener så også fra Socialdemokratiets side, at forbuddet på serveringssteder ikke kan gøre det alene. Vi vil gerne have lagt en plan for årene frem, som skal lede til et forbud mod rygning på alle offentlige steder.

Det er indlysende, at et øjeblikkeligt forbud ikke batter noget, og derfor støtter vi forslaget om en meget konkret langsigtet handlingsplan, så vi kan forberede både rygere og ikkerygere på et røgfrit offentligt rum.

Det har været en succes flere steder rundt omkring i verden – Irland, Amerika og andre lande – hvor man har haft fremsynede regeringer og fremsynede sundhedsministre, der har gjort noget; hvor man har indført røgfrihed i alle offentlige rum, bl.a. restauranter og pubber.

Skeptikerne kaldte det en hetz og forudså ramaskrig blandt rygerne og konkurser for pubberne og restauranterne. Det har vi ikke hørt meget til. Tværtimod er det modsatte sket, nemlig at bevaertningerne er bedre besøgt på grund af røgfriheden, men det er ikke sket fra den ene dag til den anden. Det er sket ved, at man har foretaget en samlet, koordineret indsats, en gennemarbejdet handlingsplan. Så vi kan altså skabe et røgfrit rum, uden at rygerne føler sig som jaget vildt.

I Socialdemokratiet ønsker vi på sigt den røgfrihed. Helt konkret betyder det, at vi som et led i en større handlingsplan bl.a. vil sætte tre yderligere ting på dagsordenen end dem, som er listet op i De Radikales forslag.

For det første skal vi have oplysningskampaner, der er målrettet de helt unge teenagere. Her kunne man lægge vægt på, at mange finder rygning ulækkert, at rygning ælder huden, går ud over udseendet, og hvad der ellers er af negative ting.

For det andet synes vi, at der skal være bedre og billigere adgang til nikotinpræparater. Man kunne tænke sig, at en betingelse for at kunne sælge cigaretter, cigarer og anden røgtobak også er at sælge nikotinpræparater. Vi skal også have set på, om vi kan gøre nikotinpræparaterne billigere, enten ved direkte tilskud eller ved at samarbejde med medicinalindustrien.

For det tredje mener vi, at der skal være et gratis udbud af godkendte rygeafvænnings tilbud som en del af vores sundhedsvæsens almindelige tilbud. Alle regioner og kommuner bør forpligte sig til at kunne give gratis rygeafvænnings tilbud til alle, der ønsker det. I dag er der en artikel i Politiken, der viser, at det har været en succes på Amtssygehuset i Glostrup at tilbyde rygeafvænnings.

Hvert eneste år er der 12.000 danskere, der dør af rygerelaterede sygdomme. Ud over at det tal rummer nogle menneskelige tragedier, skjuler det også en kæmpe offentlig udgift.

Undersøgelser viser, at halvdelen af alle rygere faktisk ønsker at holde op. Derfor skal en forebyggende indsats på tobaksområdet rette sig mod tilbud til rygere, der ønsker at kvitte tobakken, og vi skal også sørge for en indsats for at forhindre unge i at begynde at ryge.

Hvorvidt man vil ryge eller ej, er en privat sag, ingen tvivl om det, men hvorvidt man i det offentlige rum udsættes for rygning og dens skadevirkninger, er i høj grad en offentlig sag.

Derfor opfordrer vi til en åben og konstruktiv debat, og vi støtter forslaget om en handlingsplan, der leder frem mod total røgfrihed i det offentlige rum.

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Så er det hr. Martin Henriksen som ordfører.

Martin Henriksen (DF):

Da Dansk Folkepartis sundhedsordfører, fru Birthe Skaarup, ikke har mulighed for at være til stede i salen, er jeg blevet bedt om at redegøre for Dansk Folkepartis holdning.

Debatten om rygning har bølget frem og tilbage i de senere år. Folketinget har vel næppe førhen vedtaget så mange love om rygning som i de seneste år.

Her tænker jeg naturligvis på lovgivning om, at børn og unge ikke må ryge i folkeskolen og i skolefritidsordninger; om, at der disse steder etableres særskilte rygelokaler for voksne; om, at der ikke må reklameres for tobaksvarer; om, at der indføres advarsler på cigaretpakninger; og om, at unge under 16 år ikke må købe tobaksvarer i detailhandelen. Endvidere har et enigt Folketing netop vedtaget forslag om obligatorisk skiltning om rygning på offentlige serveringssteder.

Kl. 18.25

Alle disse forslag skyldes, at farligheden ved at ryge er indlysende. Tobaksrygning er den faktor, der udgør den største sundhedsrisiko i Danmark. Hvert år dør eller invalideres et stort antal danskere af sygdomme, der skyldes tobaksrygning. Vi kan blot konstatere, at det er fakta.

Nu mener De Radikale, at der skal foretages yderligere restriktioner over for rygerne. Det skal ikke være tilladt at ryge på serveringssteder, og regeringen skal fremlægge en handlingsplan for flere røgfrie miljøer inden den 1. januar 2006 med en række krav til, at borgerne ikke må møde røg på deres vej i det offentlige rum.

Vi kan i Dansk Folkeparti følge intentionerne i forslaget et langt stykke hen ad vejen, og vi ønsker også, at de passive rygere bliver imødekommet. Derfor bør enhver virksomhed som punkt 1 aktivt diskutere og indføre en rygepolitik, og som punkt 2 bør den enkelte virksomhed sørge for et godt arbejdsmiljø.

Arbejdstilsynet har siden den 1. april 2004 udført en kontrolindsats i hotel- og restaurationsbranchen. Det har bl.a. afstedkommet, at der den 10. januar 2004 blev gennemført en landsdækkende aktion på bl.a. restauranter, værtshuse og diskoteker, hvor Arbejdstilsynet måtte give påbud og vejledninger i mere end hver anden virksomhed. Så der er på nuværende tidspunkt helt konkrete initiativer i gang.

Vi mener i Dansk Folkeparti, at forslaget på nogle punkter er udmærket, men at gøre hele Danmark til et røgfrit område kan vi ikke tilslutte os. Kan vi udvikle nogle flere røgfrie områder for børn og unge og lægge flere informationer ud om rygningens skadelige indvirkning på menneskers sundhed, er vi nået langt. Dansk Folkeparti kan ikke støtte forslaget.

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Så er det fru Helle Sjelle som ordfører.

Helle Sjelle (KF):

Når Det Radikale Venstre udtrykker et ønske om et forbud mod rygning på serveringssteder samt en handleplan for flere røgfrie miljøer, er det i virkeligheden et meget sympatisk forslag. Det viser, som jeg også har sagt det tidligere, at man faktisk også fra Det Radikale Venstres side belysner sig for befolkningens sundhed. Det synes vi er positivt.

Det er jo efterhånden blevet alment kendt, at rygning er skadeligt. Vi ved også i dag, at det er langt mere skadeligt, end man hidtil har antaget, først og fremmest for dem, der ryger, men ikke mindst for dem, der samtidig bliver udsat for passiv rygning. Det er dokumenteret, at passiv rygning kan være årsag til kræft, hjerte-kar-sygdomme og luftvejssygdomme, og hvert år dør flere tusinde danskere som følge af tobaksrygning.

Når man taler om passiv rygning, virker konsekvenserne på mange måder endnu mere skræmmende, fordi folk ikke selv har ansvaret for den røg, de udsættes for. Rygning er på den måde ikke kun en privat sag, men så sandelig også, som hr. Naser Khader har sagt det tidligere, en social sag. Det er klart, at man som samfund ikke kan vende det blinde øje til, når tobaksrygning direkte eller indirekte fører så mange dødsfald med sig hvert år.

Det er afgjort et område, der efter vores opfattelse bør prioriteres højere i fremtiden, hvis vi ønsker at forbedre vores sundhedstilstand og nedbringe dødeligheden. Der skal derfor ikke herske tvivl om, at vi Konservative i allerhøjeste grad ønsker at arbejde for, at vi får flere røgfrie miljøer, og for, at antallet af rygere reduceres gennem rygestop og ved begrænsning af tilgangen af nye rygere.

Når vi desværre alligevel ikke kan støtte det beslutningsforslag, som Det Radikale Venstre her fremsætter, hænger det sammen med den indsats, regeringen allerede gør på området. Regeringen har allerede iværksat en række initiativer og dermed taget et vigtigt skridt i den rigtige retning. Først og fremmest kan nævnes loven om skiltning på serveringssteder, serviceeftersyn af røgfrie miljøer og den indsats, der er gjort med hensyn til rygeafvænnning. Derudover har regeringen også satset bredt på oplysninger og kampagner om passiv rygning. Der gøres således allerede meget for at udbrede viden om de skadelige konsekvenser, rygning har, og for at hjælpe rygere, der ønsker at holde op.

Det er efter vores opfattelse naturligvis af den største betydning, at vi nu får en folkelig debat. Hvis vi ønsker at gøre noget for befolkningens sundhedstilstand i det lange løb, er det efter vores opfattelse nødvendigt, at der finder en generel holdningsændring sted. En stor del af den voksne befolkning ryger, og rygning er en social handling, der ofte forbindes med hygge og afslapning.

Hvis vi ønsker at nedbringe dødeligheden, er det derfor nødvendigt at overbevise befolkningen om, at røgfrie miljøer er at foretrække for alle. Jeg mener, at regeringen har fat i en vigtig pointe ved at vægte den folkelige debat så højt, som det her er blevet sagt. Der er ingen tvivl om, at holdningsændringer kommer nedefra, og jeg mener, at det er vigtigt, at vi får en debat i gang om konsekvenserne af rygning og behovet for de røgfrie miljøer. En generel holdningsændring vil være et vigtigt skridt på vejen mod en højere sundhedstilstand i befolkningen.

Samlet set mener vi således, at regeringen allerede gør et stort arbejde for at udbrede røgfrie miljøer, og derfor afviser vi forslaget.

Kl. 18.30

Kamal Qureshi (SF):

Fra SF's side er vi særdeles bekymrede over effekten af passiv rygning, og der er grundlæggende to overordnede problemstillinger ved rygning, som vi er meget optaget af.

Det ene er, at i 2005 skal det ikke være således, at man faktisk kan dø af at gå på arbejde. Vi synes ikke, det kan være rimeligt, at man her i 2005 accepterer, at folk kan blive syge af at gå på arbejde. Vi ved, at der sker omkring 100 dødsfald om året på grund af passiv rygning, og cirka halvdelen af dem sker som følge af rygning på arbejdspladserne.

Det kan ikke være rimeligt, når vi har anerkendt, at røgen fra svejsemaskiner eller andre maskiner eller laboratorieudstyr, der kan indeholde giftig, kræftfremkaldende røg, skal forbydes på arbejdspladserne, at der laves undtagelsesregler for rygning. Derfor er det vigtigt for SF, at det sikres, at alle kan gå på arbejde uden at blive udsat for kræftfremkaldende røg, uanset om den kommer fra nogle maskiner, noget laboratorieudstyr, nogle kemikalier eller lignende.

Men samtidig vil vi også gerne slå fast, at det ikke nødvendigvis er påkrævet med et forbud for at sikre det. Det vigtigste er egentlig at lægge op til arbejdsgiverne at sikre, at deres medarbejdere ikke bliver udsat for kræftfremkaldende

røg, og hvis man kan opnå det ved at opsætte nogle kraftige ventilationssystemer eller udsugningsapparater eller lignende, som man har gjort for at afhjælpe andre arbejdsmiljøproblemer, er det o.k. for os. Det centrale for os er, at man ikke bliver syg af at gå på arbejde, som det er tilfældet i dag, i særdeleshed i restaurationsbranchen.

Herudover er det også væsentligt at anerkende, at rygning er en afhængighedsskabende faktor. Folk er afhængige af at ryge, så derfor er det ikke rimeligt, at man siger, at det er folks eget problem, og det må folk selv tackle. Hvis de holder op med at ryge, er vi glade for det, men hvis de ikke holder op, er det sådan set deres eget problem. Vi bliver nødt til at lave nogle tiltag, der er meget mere offensive og giver effektive rygestoptilbud til folk i det øjeblik, de ønsker at holde op med at ryge, og også giver nogle motivationsfaktorer. Det kan f.eks. ske ved at gøre det billigere for folk at holde op med at ryge, end tilfældet er i dag, og det er noget af det, vi i hvert fald fra SF's side er i gang med at kigge nærmere på.

Problemstillingerne, som er nævnt i forslaget, er vi enige i og synes er relevante. Men vi er ikke enige i, at det nødvendigvis kræver et forbud mod rygning på serveringssteder for at nå frem til at opfylde de ønsker og fremme de formål, som forslaget lægger op til

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Som udgangspunkt vil jeg sige, at forslaget her er meget sympatisk. Det er et godt forslag, om end måske lidt ordrigt, også taget i betragtning af, at der måske er en del af indholdet i forslaget, som allerede er en realitet i virkelighedens verden.

Når vi snakker rygning, er vores udgangspunkt, at mennesker, der ønsker at undgå passiv rygning, skal have ret til det, og her er det måske nok noget af det mest centrale, at man som ansat skal have et sundt og sikkert arbejdsmiljø. Det er jo et faktum, at man som ansat på en arbejdsplads er underlagt de forhold, der nu engang eksisterer på arbejdspladsen, og ikke kan søge andre græsange, hvis man synes, at røgen i køkkenet bliver for tæt. Det gælder, uanset hvilke arbejdspladser vi taler om, det gælder på kontorer, det gælder på fabrikker, det gælder på byggepladser osv.

Det er et faktum, at på en række arbejdspladser er passiv rygning et arbejdsmiljøproblem. Det kan man tackle på forskellige måder forskel-

lige steder, alt afhængigt af hvad det er for nogle forhold, der er på arbejdspladserne.

Kl. 18.35

I forslaget her er restaurationsbranchen fremhævet, og det foreslås at forbyde rygning på serveringssteder. Det er et forslag, som vi fra Enhedslistens side bakker op, men jeg er enig med SF's ordfører i, at på arbejdspladser, hvor man kan løse problemet på andre måder end ved hjælp af forbud, skal man gøre det.

Alt, hvad der indtil videre er kommet fra så vel arbejdsgivernes som de ansattes organisationers side vedrørende passiv rygning på serveringssteder, tyder imidlertid på, at den eneste effektive foranstaltning mod passiv rygning for tjenere og andre, der arbejder på serveringssteder, er et forbud, og derfor er det nødvendigt og vigtigt, at det bliver indført så hurtigt som muligt. Vi har at gøre med et arbejdsmiljøproblem, som frembyder sundhedsfare for rigtig mange, og som betyder, at cirka fem ansatte inden for branchen dør af passiv rygning hvert evig eneste år, så derfor bakker vi den del af forslaget op.

I øvrigt kan dette forslag måske danne udgangspunkt for, at vi også ser på andre oversete arbejdsmiljøproblemer for bestemte grupper i samfundet. Jeg tænker f.eks. på problemer som bilos. Mange betragter det måske ikke som et arbejdsmiljøproblem, men for grupper som jord- og betonarbejdere, bybuschauffører, cykelbude osv. er det faktisk et stadig mere omfattende arbejdsmiljøproblem, som vi måske kan sætte fokus på i forlængelse af, at vi her kun sætter fokus på den røg, der kommer ud af munden på folk, og ikke på den røg, der kommer ud af biler.

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Så er det hr. Naser Khader som ordfører for forslagsstillerne.

Naser Khader (RV):

At ryge er en privatsag, men hvor man ryger, er en socialsag. Det Radikale Venstre mener, at det er enhver borgers ret at kunne færdes i det offentlige rum uden at blive udsat for passiv rygning, og målet med dette beslutningsforslag er at skabe rammer, der giver borgerne denne ret.

De alvorlige skadevirkninger af rygning har længe været kendt, og det er blevet understreget igen og igen, at tobaksrygning er den største fjende mod den danske folkesundhed. Man anslår, at 12.000-13.000 danskere dør om året som følge af tobaksrygning, og de skadelige virkninger af passiv rygning er også slående. Det kon-

kluderes i Arbejdsmarkedsinstituttets rapport fra september 2004, at der hvert år sker 47 dødsfald i Danmark på grund af lungekræft, hjertesygdomme, lungebetændelse og karsygdomme i hjernen, som kan tilskrives passiv rygning på arbejdspladsen. Sundhedsstyrelsen har tidligere vurderet, at der samlet set sker mellem 100 og 750 dødsfald om året i Danmark som følge af passiv rygning på og uden for arbejdspladser, og for nylig har Arbejdsskadestyrelsen i en konkret sag anerkendt følgerne af passiv rygning på arbejdspladsen som en arbejdsskade.

I regeringens sundhedsprogram anføres det, at et af de overordnede sundhedspolitiske mål er, at røgfrie miljøer skal udbredes. Regeringen foreslår, at strategien for at nå dette mål skal være regler og aftaler om røgfrie miljøer, og at hensynet til risikogrupper, herunder børn og astmatikere, bør veje tungt.

Det konkluderes i øvrigt også i Arbejdsmarkedsinstituttets rapport, at passiv rygning ikke kan fjernes ved frivillige ordninger. Rapporten, der især har fokuseret på restaurationsbranchen, konkluderer, at et totalt forbud mod rygning i restaurationsbranchen vil være den billigste og mest effektive metode til at fjerne udsættelse for passiv rygning, og at rygeforbud på arbejdspladser er et af de mest effektive midler til at reducere rygning i befolkningen.

Det er Det Radikale Venstres opfattelse, at når det nu er dokumenteret videnskabeligt, at mange af de store folkesygdomme kan forebygges ved rygestop, bør der tages politiske initiativer, som kan støtte rygestop og reducere passiv rygning. Derfor er det også vores opfattelse, at andre foranstaltninger, som kan nedsætte tobaksforbruget i befolkningen, bør iværksættes. Erfaringer fra andre lande viser, at netop indskrænkning af de områder, hvor det er tilladt at ryge, har en stor effekt, særlig på de unge.

Kl. 18.40

I bund og grund handler det om tilgængelighed. Har man mulighed for at ryge, ja, så ryger man, men har man det ikke, ryger man ikke. Flere eksperter hævder, at rygevanerne og omfanget af rygere blandt et lands borgere hænger nøje sammen med lovgivningen, og lovgiverne kan altså gøre en forskel med hensyn til folkesundhed ved at gribe ind på rygeområdet. Sammenlignet med de øvrige nordiske lande og mange andre europæiske lande er den danske lovgivning på området den mindst restriktive, og vores beslutningsforslag vil derfor blot gen-

nemføre en lovgivning, som er velkendt i de øvrige nordiske lande, i Danmark.

Jeg vil ikke gå i detaljer med vores forslag, for det har både ministeren og flere ordførere været inde på. Jeg konstaterer, at der ikke er flertal for vores forslag, men vi vil følge den proces, som ministeren omtalte, meget nøje, og vi håber, at vores forslag kan danne grundlag for, at regeringen kan komme med et forslag som afslutning på processen.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Sundhedsudvalget. Hvis ingen gør

indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Op-
hold*). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 28. april 2005, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 18.42
